

Synen på kvinnor under antikens Grekland

Kvinnor har varit förtryckta i samhället under större delen av mänsklighetens historia. Under antikens Grekland uppkom många progressiva idéer kring utbildning och nya ideal kring människan men hur var egentligen synen på människan? I den här källövningen kommer ni få läsa korta utdrag från olika typer av dokument från antikens Grekland, samtliga författade av män. Läs utdragen och svara på frågorna nedan.

Platon - Staten

Filosofen Platon skrev under sin livstid flera verk. Det som han är mest känd för är Staten som undersöker hur man ska organisera det enligt Platon perfekta samhället.

”Män och kvinnor har samma natur när det kommer till förmågan att styra staten, utom i den mån att den ena är svagare och den andra är starkare. (...) Om en kvinna förväntas göra samma sak som männen måste vi också lära den samma sak”

Aristoteles – Politiken

Filosofen och forskaren Aristoteles skrev likt Platon ett verk om hur man menar att man ska organisera det ideala samhället

”Mannen är, såvida han inte är i strid med naturen, av naturen en bättre ledare än kvinnan. Äldre och komplett är också bättre än ung och inkomplett” (...) Förhållandet mellan man och kvinna är av naturen ett förhållande mellan överlägsen och underlägsen samt härskare och styrd.”

Fykolides– En satir över kvinnan

Fykolides var poet och författare under 500 f.kr i Grekland.

”Kvinnan finns i fyra typer – Hund, bi, gris och häst. Den sistnämnda är hanterbar, snabb, villig att utforska planlöst och fin i figuren. Grisen är varken bra eller dålig. Hunden är ohanterbar och morrande. Den bilika kvinnan är en god hushållerska som vet hur man arbetar. Det här är det önskvärda äktenskapet min kära vän”

Demothenes – Om fruar och prostituerade

Demothenes var en statsman under 300 f.kr i Aten.

”Vi tar en prostituerad för vårt nöjes skull. Vi tar en konkubin (Kvinna som en man utomäktenskapligt försörjer och har en sexuell relation till) för uppmärksamhet för vårt fysiska behov. En fru finns för att ge oss legitima barn och ett respekterat hem.”

Okänd skribent i antikens Grekland – Den goda kvinnan

”Bra kvinnor måste vistas i hemmet, de som vi finner utanför hemmet är inget värda.”

Plutarchos – Hippoarete, fru till Alkibiades

Plutarchos var författare och filosof under de första årtionden efter Kristus.

”Hippoarete var en dygdig (person med bra egenskaper) och plikttrogen hustru men hon fick tillslut nog av hennes mans ständiga besök hos konkubiner, främlingar och andra atenare. Hon lämnade honom och flyttade in hos sin bror. Alkibiades verkade inte alls upprörd av detta och fortsatte leva i samma lyx. Men lagen krävde att hon skulle uppträda hos ledarna i egen person, inte i efterhand. Där skulle hon begära skilsmässa inför ledarna. När hon tillslut ställde sig inför ledarna för att utföra just detta kom Alkibiades in och hämtade henne. Han bar henne genom marknadsplatsen hem. Ingen vågade motsätta, hindra eller ta henne ifrån honom. Hon levade sedan med honom till sin död som inte var långt efter.”

Xenophon - Den spartanska konstitutionen

Xenophon var skribent och filosof under 400–300-talet före Kristus. Han skrev många verk som bland annat beskrev stadsstaten Sparta.

”Resten av Grekland förväntar sig att deras flickor ska imitera det stillasittande liv som är typiskt för hantverkare att hålla tyst och göra ullarbete. Hur kan man då förvänta sig att kvinnor som uppfostras på det sättet ska föda fina barn? (...) Men Lycurgus (lagstiftare i tidiga Sparta) ansåg att slavkvinnornas arbete var nog för att skapa kläder. Han ansåg att moderskapet var det viktigaste för en frifödd kvinna. Därför insisterade han på att i första hand på fysisk träning för det kvinnliga könet, inte mindre än det manliga könet. Dessutom instiftade han lopp och styrkeprov för kvinnliga tävlande precis som för männen i tron att om båda föräldrarna är fysiskt starka kommer de få kraftfull avkomma.”

Frågor till utdragen

1. Sammanfatta vad utdragen säger.
2. Finns det någon skillnad i hur dessa skribenter skildrar kvinnor?
3. Vad säger utdragen om kvinnosynen i antikens Grekland?

4. Om Joakim ställer frågan: vilken kvinnosyn fanns i antikens Grekland? Är det en bra fråga att ställa till utdragen? Vilka för- och nackdelar finns det med att ställa den frågan?
5. Ställ en egen fråga till utdragen. Vilka problem och fördelar finns det med att besvara din fråga med utdragen?
6. Kan vi dra några andra slutsatser från utdragen?

